

Migracions globals i política migratòria a Catalunya

Es diu que vivim un canvi de cicle migratori, atès que la crisi econòmica ha fet aturar els fluxos que han portat a Catalunya més d'un milió de persones provinents de tot el món. Una part d'aquest col·lectiu ha assolit la nacionalitat espanyola, mentre que la gran majoria continuen residint a Catalunya com a estrangers amb permís de residència o de forma irregular en els casos en què no s'ha aconseguit un contracte de treball o s'ha perdut la feina. En global, estem parlant del 17% de la població catalana.

Però la crisi econòmica no ha fet tornar els emigrants cap als seus països d'origen, com es pensava inicialment. Malgrat que s'han produït retorns, hi ha dos factors que mantenen els nivells de població estrangera a Catalunya. D'una banda, uns fluxos que no s'aturen sinó que canvien d'origen. Ara vénen més ciutadans europeus que abans. D'altra banda, el reagrupament familiar compensa en part el retorn.

Per això és important que Catalunya no concebi la immigració i la mobilitat humana com un fet passatger, sinó com un fet consubstancial a una societat econòmicament avançada, fins i tot en context de crisi econòmica. Com també cal assumir que la diversitat social i cultural provinent de la immigració ha convertit Catalunya en una societat més complexa, més diversa i en permanent necessitat de redefinir les identitats.

Aquest mes de setembre fa 10 anys que es va celebrar a Barcelona el Congrés Mundial de Moviments Humans i Immigració (organitzat per l'IEMed en el marc del Fòrum Universal de les Cultures Barcelona 2004). Una dècada després, les dues principals qüestions per a una millor gestió de les migracions continuen sense resposta: la necessitat d'una interlocució global que estableixi un diàleg i una gestió compartida dels fluxos entre països emissors i receptors (una agenda comuna global), i unes polítiques més respectuoses amb les necessitats de les persones que habiten aquest món.

Avui, les guerres del Pròxim Orient i de l'Àfrica subsahariana posen en primer pla la

qüestió dels refugiats i les migracions forçades, que interpel·len el món (i a Europa en particular) sobre la gestió humanitària dels refugiats. Simultàniament, fruit de la desestabilització d'importants regions de l'Àfrica, es reactiva l'arribada de fluxos irregulars d'immigrants que intenten arribar a Europa. I, com fa 10 anys, el tràfic de persones, el racisme i la islamofòbia, la gestió de la diversitat, la irregularitat, etc. són temes d'absoluta actualitat, que encara han de desenvolupar-se plenament en l'agenda política i social.

Avui, també, després de cinc anys de crisi econòmica, temes que semblaven llunyans ja són presents als nostres carrers. Discutíem el 2004 sobre "Nous espais de mobilitat", és a dir, el paper de les comunitats transnacionals i les diàspores, un dels grans temes d'anàlisi avui a Europa i als Estats Units atès que entre un 10% i un 15% de la població organitza la seva vida i els seus imaginaris en dues societats de manera simultània, mitjançant una complexa xarxa social vehiculada per les noves tecnologies. Aleshores també es va anticipar el paper dels nous països receptors d'immigració, com el Marroc o Mèxic, uns països de trànsit migratori que han acabat rebent els seus propis fluxos migratoris malgrat que no tenen infraestructures per donar-hi resposta. O bé les ciutats frontera, unes ciutats que, com Tànger (mireu els diaris d'aquests darrers dies) al Marroc o Ciudad Juárez i Tijuana a Mèxic, s'erigeixen com a punt d'intersecció entre el nord desenvolupat i el sud en vies de desenvolupament i generen tot un teixit complex de relacions humanes, comercials i polítiques.

Si fa deu anys es feia necessària una agenda global sobre les migracions, es parlava d'una necessària visió compartida de les migracions internacionals i es proposava donar continuïtat a la Comissió Global sobre Migracions de les Nacions Unides, avui aquesta agenda internacional de les migracions continua sent plenament vigent. Les persones, com deia Goytisolo en la inauguració de la trobada, "des dels inicis de la humanitat es mouen a la recerca de noves pastures i un clima més benigne", i l'impacte sobre les societats tant d'acollida com d'origen segueix sent important i complex. Una complexitat que va ser recollida a les conclusions d'aquell congrés, les quals contenen claus per anticipar nous i futurs reptes de l'agenda migratòria.

Links

view it later on any device.

Create account